

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА І
ПІДПРИЄМНИЦТВА ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

«ЮРИДИЧНІ ФАКТИ В ДОКТРИНІ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ»

Пленюк Мар'яна Дмитрівна

доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач сектору проблем договірної права Науково-дослідного інституту
приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної
академії правових наук України

(РЕФЕРАТ)

Київ – 2019

Реферат
роботи (циклу праць) Пленюк Мар'яни Дмитрівни
«Юридичні факти в доктрині приватного права України»

Актуальність проблематики дослідження. XXI століття для України стало поворотним моментом не тільки у переосмисленні місця і функцій держави, її економіки та права але й знаменується радикальними змінами у інституційній структурі економіко-правових явищ. Реанімація приватноправових засад у всіх сферах суспільного життя зумовила підвищення ролі договору у регулюванні цивільно-правових відносин.

Значно посилюються тенденції до гармонізації правової регламентації приватноправових відносин, особливо у договірній сфері. Цей процес здійснюється як на загальноєвропейському рівні, так і на національному, зокрема в Україні.

Ціла наука актів гармонізації у сфері договірного права (Принципи міжнародних комерційних договорів (УНІДРУА), Принципи вибору права у міжнародних комерційних договорах та ін.), можуть враховуватися при як модернізації національного законодавства, так і для подальшої міжнародно-правової уніфікації норм, а також допомагатимуть при створенні найбільш сприятливих умов для функціонування механізму правового регулювання приватноправових відносин, питома вага якого ґрунтується на договірних засадах та свободі договору, свободі форми договору, принципу автономії волі сторін договірних відносин, дотримання принципів вибору права, у тому числі й у міжнародних комерційних договорах.

Така динаміка розвитку цивільних правовідносин зумовлює необхідність по-новому поглянути на процеси економічної та правової інтеграції, дослідити під іншим кутом зору спрямованість регулювання цивільних правовідносин на реалізацію приватних інтересів їх учасників, а також переосмислити задоволення персональної зацікавленості контрагентів приватноправових відносин за допомогою диспозитивного методу правового регулювання.

Наведені явища у своїй сукупності є певними юридичними фактами, які виступають складовою (елементом) механізму правового регулювання цивільних відносин, що беруть свій початок від створення правової норми та супроводжують усі стадії реалізації. Завдяки механізму правового регулювання відбувається налагодження правових зв'язків між окремими суб'єктами соціуму. За наявності юридичних фактів (складів) суб'єктів наділяють правами, на них покладаються суб'єктивні обов'язки, визначається розвиток суспільних відносин тощо.

Зазначене зумовило необхідність наукового дослідження, потребу в новітніх підходах та переосмисленні юридичних фактів (складів), їх дефектності у доктрині сучасного приватного права України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є першим комплексним дослідженням теоретичних і практичних проблем юридичних фактів як підстав виникнення цивільно-правових зобов'язань, які розглядаються через механізм правового регулювання приватноправових відносин. На доктринальному рівні обґрунтовано особливі риси юридичних фактів у забезпеченні правової мети в механізмі виникнення цивільно-правових відносин.

Автором:

1) сформульовано визначення юридичного факту як підстави виникнення приватно-правових відносин, під яким пропонується розуміти таку дію (бездіяльність) чи подію, що відображає суспільно-індивідуальні, конкретні і реально існуючі обставини дійсності, передбачені законом та/або іншими соціальними регуляторами, правочином, звичаями ділового обороту тощо, настання яких призводить до позитивних або негативних юридичних наслідків для суб'єктів цивільного правовідношення;

2) історичне наукове підґрунтя надало можливість розуміти, що юридичні факти (склади) як теоретична конструкція містять такі властивості, як: ознаки явища, риси, які надають якісну визначеність. Немає абсолютно незмінних, застиглих понять – вони постійно змінюються, розвиваються,

збагачуються тощо. Саме тому своєрідність юридичних фактів (складів) у порівнянні з філософським поняттям «факт» полягає в тому, що в загально-науковому плані останній зорієнтований в основному на обслуговування теорії пізнання. Натомість в юриспруденції він «працює» як у сфері пізнання (наприклад, в теорії доказів, правової кваліфікації), так і в інших напрямках (елемент механізму та методів правового регулювання);

3) поняття юридичного факту є комплексом загально-філософських і спеціально-правових ознак. Тому визначення юридичного факту ґрунтуються на розумінні правової моделі реального явища і включає в себе такі ознаки: а) законність, тобто зв'язок з нормою права; б) обґрунтованість, тобто адекватне обґрунтування реального явища; в) функціональну ознаку — здатність породжувати правові наслідки. Юридичний факт (склад) – реальна дія або подія;

4) доведено можливість існування «генерального» юридичного факту у недоговірних зобов'язаннях (наприклад, генеральний делікт) та підпорядкованих йому вторинних юридичних фактів, які в своїй сукупності призводять до виникнення та реалізації зобов'язальних правовідносин, а врешті й до множинності правових наслідків;

5) запропоновано розглядати юридичні факти такими підставами виникнення цивільного правовідношення, які обумовлюють належність його учасникам суб'єктивних цивільних прав та юридичних обов'язків;

б) встановлено, що договір, будучи складним юридичним явищем, має комплексний характер, є засобом вираження та закріплення індивідуально-правових приписів («мікронорм»), що виконують роль регулятивних договірних правил в цивільно-правових зобов'язаннях. Погоджені контрагентами «мікронорми» діють на рівні (поряд) із нормами цивільного права і визначають суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників договірних зобов'язань;

7) доведено, що передумовами правовідносин (необхідними умовами), за наявності яких виникають, змінюються, припиняються зобов'язання, є:

а) норми права та/або інші соціальні регулятори, що наділяють учасників правовідносин суб'єктивними правами та юридичними обов'язками; б) юридичні факти як умови, за наявності яких виникають зобов'язальні правовідносини; в) інтерес уповноваженої особи, що полягає у набутті або відчуженні речі, укладенні договору тощо; г) поведінка (правова активність) учасників зобов'язальних правовідносин;

8) обґрунтовано доцільність включення до числа елементів механізму правового регулювання приватноправових відносин соціальних регуляторів та передумов правовідносин. Пропонується така послідовність цих елементів: а) нормативна основа: норми права та/або інші соціальні регулятори (звичаї ділового обороту, моральні засади суспільства, судова практика, правова доктрина тощо); б) передумови правовідносин; в) юридичні факти (склади); г) зобов'язальні правовідносини; д) здійснення суб'єктивних цивільних прав та виконання сторонами юридичних обов'язків; е) за умови порушення (невизнання, оспорювання) зобов'язальних правовідносин або окремих його елементів як факультативний елемент – захист суб'єктивних цивільних прав та юридичних інтересів суб'єктів зобов'язання;

9) запропоновано поділ юридичних фактів за ознакою важливості для динаміки правовідносин на: а) головні, що найповніше відображають наміри сторін або вказані у законодавстві як такі (наприклад, договір, генеральний делікт); б) вторинні (підлеглі, підпорядковані) – усі інші обставини, що є юридично значущими для виникнення та трансформації зобов'язальних правовідносин (наприклад, додаткова угода до основного договору тощо);

10) з'ясовано, що юридичні факти і природне право протистоять один одному не як дійсне недійсному, а в тому випадку, що факт, як дійсність має уже дещо справджене, історичне підґрунтя. Подібного роду й право, адже з моменту становлення до повної реалізації право є і залишається позитивним. Право представляє дійсність, а дійсність – категорія модальності. Право може пройти стадії майбутнього і бути при цьому обов'язковим. Так само й загальні

правові принципи, принципи моральності є в основі юридичних фактів і мають юридичну силу;

11) конкретність юридичних фактів відображена у вихідному емпіричному узагальненні. Ним завжди є онтологічне те, що справді відбулось. При цьому цей емпіричний результат індивідуалізовано відносно конкретної особи, яка набуває інтерес до нього через власне відчуття результату настання такого факту. Відтак запропоновано юридичним фактом вважати фрагмент реальності, встановлення якого нормативно формалізовано, що спричиняє наслідок, який впливає на розвиток правопоглинаючих конструкцій у суспільних відносинах;

12) достовірне встановлення юридичних фактів – необхідна передумова для коректного застосування правових норм. Юридичні факти пов'язані не тільки з правовідносинами, а й з іншими елементами механізму правового регулювання – правовою нормою. Роль юридичних фактів не вичерпується появою, зміною, припиненням правовідносин. Юридичний факт в єдності формалізації з правовою нормою і правовідносинами визначає функціональність механізму правового регулювання, а через нього і дію всього механізму правового впливу. Саме за допомогою юридичного факту зміст правової норми отримує своє реальне наповнення, фіксується в правовідносинах;

13) правові відносини є певним полем, яке тримається на нормі (нормах) права і в межах якого існують юридичні факти та акти правореалізації. Для таких правовідносин є, щонайменше, два головних юридичних факти – вхідний та вихідний. Вхідний юридичний факт є правовою моделлю поведінки, яка закріплюється в нормі права і є підставою для виникнення відповідних правовідносин. До настання зазначеного юридичного факту, який має правовстановлюючий характер, є лише норма права, яка містить поки що нереалізовану модель поведінки. Коли ж відповідний юридичний факт настає, то цивільні правовідносини виникають. Вихідним юридичним фактом є обставина дійсності, внаслідок якої відповідні правовідносини припиняються

(правоприпиняючий юридичний факт). Разом із цим у межах правових відносин і за проміжок часу між вхідним та вихідним юридичними фактами можуть мати місце безліч інших юридичних фактів допоміжного і невизначального характеру. Вони також можуть спричиняти наслідок у формі виникнення, зміни або припинення суб'єктивних цивільних прав, їх окремих правомочностей, юридичних обов'язків або правовідносин, тим самим змінюючи їх але не припиняючи.

Вхідний та вихідний юридичні факти для правовідносин мають суто правовстановлюючий та правоприпиняючий характер. При цьому усі інші юридичні факти в межах цих правовідносин незалежно від свого характеру є для них правозмінюючими;

14) місце юридичних фактів у механізмі правового регулювання цивільних відносин може бути продемонстровано найбільш яскраво саме з точки зору поєднання трьох його елементів (норма права, юридичні факти та акти правореалізації). Юридичні факти забезпечують рух цивільних правовідносин, є правовими імпульсами виникнення, розвитку та припинення прав, обов'язків, окремих правомочностей або цілих правовідносин. У свою чергу, існування правовідносин обумовлено юридичними фактами. Щодо актів правореалізації, то їх справедливо можна вважати окремим різновидом юридичних фактів (у деяких випадках навіть правоприпиняючих);

Удосконалено:

15) критерії розуміння правової характеристики юридичних фактів у динаміці розвитку приватноправових відносин, які пропонується розглядати через теорію подвійної складової, включаючи взаємопов'язані та взаємообумовлені явища, а саме: а) конкретну ситуацію дійсності, тобто реальну дію (бездіяльність) чи подію; б) їх правову конструкцію, відображену в системі законодавчих актів чи/або в інших соціальних регуляторах;

16) положення про те, що корпоративні правовідносини, які засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників, входять до предмета регулювання цивільного законодавства;

17) розуміння, що строки (терміни) є часовими формами розвитку зобов'язальних правовідносин і самі по собі не є юридичними фактами (наприклад, строки позовної давності розглядаються як певний період часу, протягом якого особа має право пред'явити позов, тобто вчинити певну дію);

18) класифікацію юридичних фактів як підстав виникнення приватноправових відносин залежно від правових наслідків їх впливу: а) правовстановлюючі – є підставою виникнення зобов'язальних правовідносин; б) правозмінюючі – обумовлюють зміну окремо взятого елемента зобов'язання при формальному збереженні основного зобов'язального правовідношення; в) правопризупиняючі – спричиняють призупинення зобов'язальних правовідносин; г) правоприпиняючі – спричиняють повне припинення зобов'язань; д) правовідновлюючі – не породжують нових зобов'язань, а відновлюють зобов'язання, які раніше припинилися або тимчасово призупинилися;

19) положення про те, що юридичні наслідки у приватноправових відносинах настають не тільки в результаті дії окремого юридичного факту, а й виникають із юридичного складу – сукупності самостійних юридичних фактів, що перебувають у послідовній (ланцюговій) залежності один від одного;

20) науковий підхід до розуміння того, що підставою виникнення цивільних правовідносин, які виникають з публічної обіцянки винагороди, є юридичний склад, в якому містяться елементи односторонніх правочинів (юридичних фактів), які, по-перше, передбачають дії щодо публічної обіцянки винагороди; по-друге, дії щодо досягнення особою певного результату; по-третє, передання його особі, яка пообіцяла винагороду, які в сукупності не є договором;

21) розуміння того, що у зобов'язаннях з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу юридичний склад відображає послідовність накопичення юридичних фактів: перший юридичний факт (оголошення конкурсу) породжує можливість другого (надання певних пропозицій на

конкурс), другий – необхідність третього (рішення про визначення переможця конкурсу), третій – припиняє конкурсні відносини безпосередньо з тими особами, роботи яких не визначені як переможні (повернення робіт), або слугує підставою виникнення правочину щодо виплати винагороди.

Дістали подальшого розвитку:

22) висновок, що під складним юридичним фактом розуміються певні обставини, що мають складну будову і, таким чином, виражаються в множинних характеристиках, залишаючись при цьому одним фактом, що має цілу низку взаємозалежних та пов'язаних умов;

23) розуміння того, що юридичні факти, утворюючи юридичний склад, який виступає підставою виникнення цивільного зобов'язання з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу, знаходяться у взаємодії і призводять до результату лише за наявності юридичного складу, що включає публічну обіцянку винагороди, досягнення певного результату та дії щодо його передання;

24) наукова позиція щодо особливостей юридичних умов, які полягають у тому, що вони безпосередньо не призводять до настання правових наслідків, а лише впливають на формування юридичного факту, відтак підставою виникнення правовідносин з відшкодування шкоди є завдання шкоди життю, здоров'ю або майну потерпілого (генеральний делікт), а умовами є протиправність дій порушника, причинний зв'язок між протиправними діями і шкодою, вина порушника тощо;

25) аргументи щодо висновку, що поширена класифікація односторонніх правочинів на основні та допоміжні надає можливість не лише визначити роль основного одностороннього правочину, як основного юридичного факту, а й встановити його значущість для виникнення зобов'язальних правовідносин, відтак розуміння значення допоміжних односторонніх дій в системі зобов'язань;

26) теза про те, що допоміжні односторонні правочини, виконуючи роль правозмінюючих (зміна змісту правовідношення) або правоприпиняючих

(відмова наймача від договору) юридичних фактів, завжди входять до юридичного складу, який, як і окремий односторонній правочин (юридичний факт), впливає на розвиток зобов'язальних правовідносин;

27) аргументи того, що здійснюючи аналіз формування складної юридичної конструкції – цивільного правовідношення за допомогою юридичних фактів чи/або юридичних складів, слід звертати увагу й на правові передумови їх формування (як первісні елементи), які виникають в результаті виникнення об'єкта суб'єктивних прав, як правило речі, що спричиняє виникненню прав та обов'язків між цими суб'єктами, реалізація та виконання яких спрямовані на матеріалізацію об'єкта;

28) розуміння того, що дефектність юридичного факту достатньо варіативна. Відтак до форм дефектності пропонується віднести настання певних подій, внаслідок чого змінюється юридична конфігурація правовідносин (стихійне лихо, ембарго, бойові дії тощо), а також компетентна діяльність суб'єктів нормотворення (прийняття нормативно-правового акта, внаслідок якого обмежується цивільно-правова оборотоздатність речей), яка впливає на результативність цивільних відносин;

29) теза, що досягнення мети правового регулювання цивільних правовідносин в стадії правореалізації може бути ускладнено дефектністю елементів відповідного механізму правореалізації. Це можуть бути дефекти правової норми або дефекти юридичних фактів. Наявність відповідного дефекту заважає досягненню мети правового регулювання суспільних відносин – їх впорядкованості. Саме тому механізм правового регулювання цивільних відносин формує певну програму дій для виправлення встановленої дефектності, яка полягає у можливості виправлення дефекту юридичного факту методом самоорганізації і саморегуляції правовідносин їх учасниками. В іншому випадку формування і реалізація таких дій супроводжується правовим механізмом компенсації неможливості досягнення мети правового регулювання суспільних відносин, що відбувається в стадії правоприпинення правових відносин;

30) положення, що, розглядаючи юридичний склад як комбінаторність юридичних фактів, поєднання яких спричиняє узагальнений наслідок юридичного і фактичного характеру, дефектність одного з них впливає на дефектність всього юридичного складу. Критерієм класифікації дефекту юридичних фактів є зв'язок такого дефекту з інтересом особи, який розкриває сутнісні риси деформованого юридичного факту, що обумовлює обрання способу захисту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ЦИКЛУ ПРАЦЬ

Першим науковим дослідженням із зазначеного циклу праць стала **індивідуальна монографія «Строки і терміни у договорах про виконання робіт»**¹, що вийшла друком у 2013 році. У монографії розглядається на основі теоретичних та практичних проблем цивільно-правове регулювання строків і термінів у договорах про виконання робіт. Надається загальна характеристика строків і термінів у підрядних договорах, умови щодо строків виконання підрядником своїх основних договірних зобов'язань, строків та порядку здачі-приймання замовником результатів виконаних підрядником робіт за договором підряду, а також умови своєчасної оплати замовником виконаних робіт.

З врахуванням положень чинного законодавства, висловлених в юридичній літературі поглядів, а також деяких матеріалів судової практики з'ясовуються поняття та правові наслідки прострочення виконання сторонами підрядних договірних зобов'язань. Автором визначаються поняття та форми відповідальності сторін за договором підряду, зокрема за прострочення виконання ними договірних обов'язків.

Другою науковою працею є **монографія «Набуття та припинення права власності в Україні (проблеми теорії та практики)»**². Робота підготовлена у співавторстві колективом НДІ приватного права і підприємництва НАПрН

¹ Пленюк М. Д. Строки і терміни у договорах про виконання робіт (цивільно-правовий аспект). Монографія. Київ.: Ред. жур. «Право України», 2013. 140 с.

² Набуття та припинення права власності в Україні (проблеми теорії та практики): Монографія / За заг. ред. академіка НАПрН України В. В. Луця. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2013. 358 с.

України і вийшла друком у 2013 році. Претендентом особисто підготовлено підрозділ **«Підстави припинення права власності на об'єкти будівництва»**, обсягом 1 друкований аркуш. Її підготовка і видання зумовлено потребою забезпечити упорядкованість тривалих зв'язків між суб'єктами у сфері будівництва. Центральна увага в роботі присвячена юридичним фактам як підставам припинення права власності на об'єкти будівництва.

Третьою науковою працею, що становить цикл робіт з тематики «Юридичні факти в доктрині приватного права України» є **монографія «Охорона прав суб'єктів корпоративних відносин»³**, що вийшла друком у НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України у 2013 році. У монографії претендентом підготовлено підрозділи **«Строки і терміни в охороні корпоративних прав»** (у співавторстві з академіком НАПрН України В. В. Луцем), обсягом 1,0 друкований аркуш, в яких висвітлюються особливості охорони прав суб'єктів корпоративних правовідносин в Україні. На підставі детального аналізу розкриваються поняття та юридична природа корпоративних прав, їх зміст та класифікація; поняття і суть охорони та захисту корпоративних прав; способи та форми захисту корпоративних прав. Окрема увага приділяється строкам і термінам в охороні корпоративних прав.

Наступною науковою працею, що входить у цикл робіт, що висувуються на здобуття премії є **монографія «Договори з виконання робіт в цивільному праві України: проблеми теорії і практики»⁴**, 2015 р. У монографії претендентом особисто підготовлено 1 розділ. Розділ 3. **«Договір побутового підряду»** (підрозділ 3.2. – у співавторстві з Ситнік О. М.), обсягом 2,0 друкованих аркуші. У роботі на основі положень чинного законодавства здійснено теоретичне узагальнення напрямів договірної регулювання побутових відносин з виконання робіт, відображено правові позиції щодо удосконалення механізму правового регулювання зобов'язань з виконання робіт та запропоновано нові концептуальні підходи до їх правового регулювання.

³ Охорона прав суб'єктів корпоративних відносин: **Монографія** / За заг. ред. академіка НАПрН України В. В. Луця, К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2013р. 194 с.

⁴ Договори з виконання робіт в цивільному праві України: проблеми теорії і практики: **монографія** / За заг. ред. А. Б. Гриняка. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН, 2015. 402 с.

П'ятою науковою працею, що входить у цикл робіт, що висуваються на здобуття премії, є монографія «Сучасні інститути держави та права: актуальні питання теорії та практики»⁵, що вийшла друком у 2015 році. Авторський підрозділ «Юридичні факти в механізмі регулювання зобов'язальних правовідносин» становить 1,0 друкованих аркуші.

Шостою науковою працею, що увійшла у цикл є **монографія** «Право власності на житло в Україні: доктрина та реалізація»⁶, що вийшла друком 2016 році. Авторкою особисто підготовлено підрозділ «**Механізм правового регулювання користування житлом**», що становить 1,3 друкованих аркушів. Претенденткою досліджено особливості правового регулювання відносин власності на житло. Проаналізовано розвиток доктрини житлового права в Україні, юридичні факти як підстави виникнення права власності на житло та механізм правового регулювання користування житлом.

Наступною науковою працею, що увійшла у цикл праць є одноособова монографія «**Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання**», що вийшла друком у 2016 році та становить 20,76 друкованих аркушів. У монографії досліджуються юридичні факти як підстави виникнення зобов'язальних правовідносин, відображено правові позиції щодо удосконалення механізму правового регулювання зобов'язальних правовідносин та запропоновано нові підходи до їх правового регулювання. Охарактеризовано джерела правового регулювання зобов'язальних правовідносин, досліджено договір як підставу виникнення договірних зобов'язань, з'ясовано підстави виникнення недоговірних зобов'язань, їх правовий режим.

Восьмою науковою працею, що увійшла у цикл праць, монографія «**Договірне регулювання приватноправових відносин в умовах**

⁵ Сучасні інститути держави та права: актуальні питання теорії та практики: **монографія** / Київ. ун-т права НАНУ; [за заг. ред. Ю. Л. Бошицького]. Львів: СПОЛОМ, 2015. 440 с.

⁶ Право власності на житло в Україні: доктрина та реалізація: **Монографія** / За заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2016. 247 с.

євроінтеграційних процесів в Україні»⁷, що вийшла друком у 2017 році. Претенденткою підготовлено підрозділ **«Договірне регулювання відносин з виконання робіт»**, обсягом 1,3 друкованих аркушів. Дослідження присвячено договірному регулюванню приватноправових відносин з виконання робіт, на основі аналізу засадничих теоретичних положень приватноправової теорії розглядаються відносини з виконання робіт крізь призму особливих умов євроінтеграційних процесів в Україні. Подано аналіз феномену договору в приватноправових відносинах з виконання робіт. Особливу увагу приділено новітнім змінам договірного регулювання підрядних правовідносин. Охарактеризовано особливості договірного режиму в різних сферах приватноправових відносин.

Десятою науковою працею, що увійшла в цикл наукових праць є монографія **«Contractual regulation of the relations related to work performance»**⁸, яка вийшла друком 2018 року. Пленюк М. Д. підготовлено особисто Розділ 2. **«Specific terms of contractual regulation of the relationship related to work performance under specific types of contract agreements»**, який становить 8,13 друкованих аркушів.

Наступною науковою працею циклу праць **«Юридичні факти в доктрині приватного права України»** є збірник наукових праць **«Стабільність цивільного обороту в Україні: проблеми забезпечення»**⁹, 2014 р. У збірнику претендентом особисто підготовлено розділ **«Нечесна підприємницька практика як правоприпиняючий юридичний факт у підприємницькій діяльності»**, обсягом 1 друкований аркуш. Звертається увага актуальні теоретико-прикладні проблеми забезпечення стабільності в договірних та корпоративних відносинах, правової захищеності суб'єктів підприємницької діяльності в умовах зростання різного роду ризиків, забезпечення однаковості

⁷ Договірне регулювання приватноправових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. **Монографія** / За заг. ред. Академіка НАПрН України О. Д. Крупчана; науку ред. А. Б. Гриняк. К. 2017.

⁸ Contractual regulation of the relations related to work performance. **Monograph**. Lambert Academic Publishing, 2018. 130 p.

⁹ Стабільність цивільного обороту в Україні: проблеми забезпечення: **збірник наукових праць** / Беляєвич О. А., Берестова І. Е., Бобрик В. І. та ін., за ред. О. А. Беляєвич. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. 217 с.

судового правозастосування, а також особливості правоприпиняючих юридичних фактів у підприємницькій діяльності.

Дванадцятотою науковою працею, що увійшла у цикл праць претендентки є **монографія «Юридичні факти в доктрині приватного права України»**, що вийшла друком у співавторстві із А. В. Кострубою у 2018 році. Монографію присвячено дослідженню юридичних фактів у доктрині приватного права України. Розглянуто загальнотеоретичні підходи до розуміння юридичного факту та юридичного складу, розкрито їх ознаки, функції, встановлення та фіксацію, визначено їх роль і місце в правовому регулюванні суспільних відносин. Окрему наукову увагу приділено новим підходам до класифікації юридичних фактів та юридичних складів, розумінню дефектності юридичних фактів.

Тринадцятотою науковою працею, що увійшла до циклу наукових праць, що висуваються на здобуття премії з збірник наукових праць **«Актуальні проблеми приватного права»**¹⁰, що вийшов друком 2018 році. Претенденткою підготовлено підрозділ **«Строки і терміни у договірних відносинах»**, який становить 0,5 друкованих аркушів.

Чотирнадцятотою науковою працею, що увійшла у цикл праць, виступив **«Науково-практичний коментар параграфу 2 глави 61 Цивільного кодексу України»**¹¹. Коментар підготовлений М. Д. Пленюк без співавторства.

Завершує цикл робіт, що висуваються на здобуття премії навчальний посібник **«Цивільне право України»**¹², що вийшов друком у 2018 році. Автором підготовлено розділ **«Договір побутового підряду»**, що становить 1,0 друкованих аркушів.

¹⁰ Актуальні проблеми приватного права. Збірник наукових праць до 85-річчя з Дня народження та 55-річчя науково-педагогічної і громадської діяльності. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2018. 336 с.

¹¹ Науково-практичний коментар параграфу 2 глави 61 Цивільного кодексу України / М. Д. Пленюк К.: НДІ приватного права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. 21 с.

¹² Цивільне право України: підручник. У двох частинах / за ред. проф. Р. Б. Шишки (кер.авт.кол.). Ч. 2 Особлива. К.: Видавництво Ліра-К, 2018.

Наступними працями виступили 30 наукових статей, в яких відображені теоретико-правові дослідження юридичних фактів у доктрині приватного права України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані висновки та пропозиції використані для подальших досліджень проблем правового регулювання приватноправових відносин. Обґрунтовані у циклі праць висновки та пропозиції використані у:

1) *нормотворчій діяльності* – при створенні нових і вдосконаленні існуючих нормативно-правових актів у сфері приватноправових відносин, зокрема й при відносин з виконання робіт. Розроблено проекти Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання договірних відносин у сфері будівельної діяльності» (вих. № 01-9/1-259 від 20.11.2013 р.), «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення правового регулювання відносин із виконання робіт» (вих. № 309-01/159 від 19.09.2012 р.), «Про внесення змін до § 4 глави 61 Цивільного кодексу України щодо удосконалення правового регулювання відносин із проведення пошукових робіт» (вих. № 01-9/1-356 від 21.11.2016 р.);

2) *науково-дослідній сфері* – як методологічне підґрунтя для подальших науково-теоретичних досліджень приватноправових відносин;

3) *правозастосовчій діяльності* судових та інших юрисдикційних органів при вирішенні спорів, що впливають із відносин, які виникли внаслідок укладення цивільно-правових договорів;

4) *навчальному процесі* при викладанні курсу «Цивільне право України», спецкурсів з проблематики договірного права, а також при підготовці підручників, навчальних посібників і методичних рекомендацій.
